

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsake sredo.
Miročnina:
za celo leto Din 30.—
za pol leta „ 15.—
za inozemstvo
za celo leto Din 50.—
Inserati po tarifu. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamka za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Glasilo „Slovenske Kmetijske Stranke“.

Vsakdo vžival
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Rekopisi se ne vra-
čajo. — Plača in teži-
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvorski
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2508. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.194.

Kako naj bo?

Dve važni izjavi. — Najvažnejše vprašanje tudi za Slovenijo. — Revizija ustave in naše gospodarstvo.

Pretekli teden se je vršila seja vodstva v »kmečki demokraciji« zvezanih strank. Seja je trajala do sobote in je bila seveda tajna. V javnost je prišlo le to, kar so člani vodstva sami povedali. Povedali pa so med drugim sledeče:

Na vprašanje časnika, če je vodstvu Kmečke demokracije sporočeno, kdaj bi se sedanja narodna skupščina razpustila in razpisale nove volitve, je rekel predsednik Hrvaške kmečke stranke dr. Maček:

»Mi nič ne vemo o tem. Sicer pa danes razpust narodne skupščine in nove volitve ne bi nič izpremenile na položaju. Položaj mo-
rejo izpremeniti le volitve za ustavotvorno skupščino, ki bi imela nalogo, da izpremeni vse paragrafe obstoječe (vidovdanske) usta-
ve z izjemo paragrafa 5. (ki govori o di-
nastiji).«

Vodja samostojnih demokratov Svetozar Pribečević pa je izjavil na vprašanje, če bi kmečko-demokratska koalicija (zveza) še vse-
eno zahtevala sklicanje ustavotvorne skupšči-
ne, čeprav bi bile navadne volitve izvršene
popolnoma normalno:

»Jasno, da zahtevamo ustavotvorno skup-
ščino, ker samo z revizijo ustave se da rešiti
državno vprašanje.«

Stvar dozoreva.

Iz izjav obeh voditeljev zvezanih preča-
skih strank, ki morata biti gotovo dobro po-
učena o tem, kako stvari stoje, je razvidno,
da vprašanje revizije ustave počasi dozoreva
in da se bližamo počasi težki odločitvi o tem,
kako naj bo država urejena, da se bomo v
njej vsi boljše počutili kakor pa se počutimo
danes, ko nas vse skupaj beograjska cincarija
dere in skubi. Razvidno pa je iz obeh izjav
tudi to, da sta si oba predsednika zvezanih
strank (HSS in SDS) popolnoma edina v tem,
da je treba vidovdansko ustavo izpremeniti.
Kako in v kakšni meri, to je seveda drugo
vprašanje. Mi smo že takoj po usodnih stre-
lih v Beogradu povedali, da smo za kolikor
mogoče veliko mero neodvisnosti Slovenije,
v sedanjih državnih mejah seveda, ali z dru-
gimi besedami: za federacijo.

Pomen ustavne revizije.

Mi smo že enkrat povedali, da sedanja
vidovdanska ustava ni da bi morala biti sla-
ba, čeprav je centralistična. Mi imamo centra-
listično urejene države, kjer se ljudje prav
dobro počutijo. Zadovoljni pa so ljudje v cen-
tralistično urejenih državah le takrat, če vla-
dajo in upravljajo državno imovino pošteno
in nesebično in predvsem pravični ljudje, ki
državne davščine enakomerno in po pravici
razdeljujejo na vse pokrajine države in ne
gledajo samo na sebe in na svojo najbližjo
okolico in na koristi svoje zlahte.

Take poštene in nesebične in pravične
uprave pa mi vseh deset let še nismo čutili.
Mi smo videli, kako se za prečanski denar

redi in debeli samo Beograd, naši kraji pa
vedno bolj propadajo. Tako smo spoznali, da
nekaj ni prav in v redu in da mora biti dru-
gače — ali pa nas bo vse skupaj vzel vrab!

Kaj storiti?

Poglejmo si primer iz domačega življe-
nja. Dva soseda živita drug ob drugem lahko
silno lepo in prijetno, če sta oba poštena. Če
oba pazita, da ne eden in ne drugi ne pri-
zadeva soseda škode, ni treba med obema no-
benih plotov in ograj in visokih obrambnih
zidov. Pač pa mora eden ali drugi postavljati
visoke in trdne ograje okoli svoje imovine,
če vidi, da mu sosed neprestano hodi v škodo.

Tako je tudi z našo ureditvijo države. Če
bi bili glavni upravniki države poštene in
pravični, tako da bi od nas zahtevali le to,
kar po pravici na nas odpada, potem pa nam
tudi dali to, kar po vsej pravici nam pripada
in ne bi vsega stlačili v svoje žepe, nam ne
bi bilo treba postavljati plank in zidov med
njimi in med nami in centralistična ustava, ki
jo imamo danes, ne bi bila nobena ovira za
lepo in zadovoljno medsebojno življenje. Če
bi le bila naša državna uprava le toliko pra-
vična in urejena kot je bila stara avstrijska
uprava, bi se tudi pes ne oglašal za revizijo
ustave, ker ljudje nič radi ne izpreminjajo
tega, kar spoznajo za dobro. Ker pa je naša
državna uprava za nič in ker državni uprav-
niki ene dele države samo izkoriščajo, ne
dajo jim pa nič, so ljudje spoznali krivičnost
državne uprave in zato so začeli kričati, da
se med nas in med Beograd postavi obrambni
plot ali zid, ki nam bo jamčil, da državni
upravniki ne bodo stikali po naših žepih po
njihovi volji, ampak samo po zakonu. Ta
»obrambni plot« pa mora biti izrečen že v
temeljnem državnem zakonu, t. j. v ustavi. In
ker tega plota v sedanji ustavi ni, ga je treba
postaviti, ali z drugimi besedami: sedanjo
ustavo je treba izpremeniti (revidirati) tako,
da bodo naši žepi poštetno zavarovani pred
vsemi nezakonitimi napadi, in da bomo imeli

jamstva, da se bo vsaj pretežni del našega
davčnega denarja porabil za potrebe naše de-
žele, ne pa, da bi izginjal v nenasitne žepe
beograjske cincarije.

Naše gospodarstvo.

Če primerjamo višino davkov, kolikor jih
je plačala Slovenija v 10 letih v Beograd, z
višino onih vsot, ki jih je Slovenija dobila
nazaj v deželo za svoje potrebe, vidimo silno
izgubo našega premoženja na račun Beograda.

Mi smo dobili od davčnega denarja nazaj
v Slovenijo skoro samo uradniške plače in
nekaj malenkostnih podpor. A tudi če vraču-
nemo še naš delež za vzdrževanje vojakov in
diplomatov, imamo še vedno silno izgubo!

Ta izguba se izraža dandanes pri nas v
popolni obubožanosti mestnega in kmečkega
prebivalstva. Če se kri iz telesa vedno le od-
ceja, hrane pa telo ne dobiva, mora telo ope-
šati in umreti.

Naše prizadevanje mora torej iti za tem,
da se naš denar ohrani kolikor mogoče doma
za naše javne potrebe. Ne gre in ne gre, da
bi se z našim davčnim denarjem n. pr. gradi-
le ceste le v Macedoniji, pri nas pa nič! Za
skupne zadeve (vojska, diplomacija itd.) smo
pač pripravljeni odrajtati svoj delež, ampak
tudi ta mora biti pravično odmerjen in prikla-
den naši gospodarski moči.

Slovenija se bo mogla gospodarsko raz-
viti šele takrat, ko bo večina slovenskega
davčnega denarja ostajala doma in ko bomo
imeli tudi nad onim našim denarjem, ki pojde
v Beograd, svojo močno kontrolo. Ta pravica
nam mora biti zajamčena v bodoči ustavi s
tem, da bo postavljen med naš denar in pa
med beograjske dolgoprstnike visok zid, tako
da ne bodo mogli več do našega denarja brez
našega dovoljenja in odobrenja.

Najboljši znak samostojnosti je lastno
gospodarstvo. Dokler mora sin očeta prositi
za vsak krajcar, ni gospodar. Gospodar po-
stane šele takrat, ko sam razpolaga s svojim
denarjem in premoženjem (kar mu ga po od-
bitku dajatev za državo itd. ostane). Mi Slo-
venci hočemo pa tudi enkrat postati svoji go-
spodarji, da ne bomo več prisiljeni v Beo-
gradu prositi in molodovati za naš denar!

To je glavni pomen ustavne revizije za
nas! Na svoji zemlji svoj gospod!

Slovenskim duhovnikom!

Zgodovina slovenskega naroda nam pri-
poveduje o velikih zaslugah slovenskih du-
hovnikov za našo narodno kulturo. Slovenski
duhovniki, zlasti oni, ki jih štejejo med tako-
zvano »nižjo duhovščino«, ki živi s kmetiskim
našim narodom v neposrednem stalnem stiku,
so opravljali desetletja in stoletja z vso vnemo
svoj dvojni vzvišeni poklic: Bili so zvesti ču-
varji katoliške vere med našim narodom, a
bili so tudi vedno zvesti branilci posvetnih
narodnih interesov, tako da se je priprosti
narod v svojih stiskah vedno rad k njim zate-
kal po pomoč.

Tako je enkrat bilo! Danes pa so se raz-
mere silno izpremenile.

Ne trdimo, da danes ne bi bilo več du-

hovnikov med nami, ki ne bi še danes, kljub
vsem nepravilnostim in vsemu pritisku od zgoraj,
znali vestno in spretno združevati svojega
dvojnega zvanja med nami: Biti priprostemu
narodu njegov verski in moralni vodnik, ob
enem pa tudi biti veren tolmač narodovih
upravičenih posvetnih teženj. Tudi taki du-
hovniki so še med nami, toda žalibog jih je
vedno manj! Danes z žalostjo v srcu opazuje-
mo, kako postaja nekdanj res katoliška in slo-
venska duhovščina samo še navaden hlapec
politične organizacije SLS, kar je duhovščini
sami v silno škodo, v še večjo škodo pa hodi
to hlapčevanje sami veri in celokupni naši na-
rodni kulturi.

Politične razmere, v katerih dandanes ži-

vi naš narod, so splošno znane. Naš kmečki narod danes vzdihuje pod silnimi bremenami polnoma nesposobne belgrajske državne uprave in pod krutim gospodarskim in političnim pritiskom znane belgrajske cencarije. Pritisk traja že leta in leta in vse plasti našega naroda ta pritisk čim dalje težje prenašajo. Po znanim prirodnem zakonu pa, ki tudi duhovnikom ni neznan, rodi vsak pritisk tudi protipritisk. Protipritisk pa, ki ga je rodil in ga še poraja med našim narodom belgrajska korupcija in belgrajska upravna nesposobnost, se pojavlja v našem narodu v vedno krepkejšem gibanju za »prečansko fronto« in v gibanju za čim širšo gospodarsko neodvisnostjo slovenskega naroda, ki naj se pravno uveljavi v preureditvi države v federalističnem smislu.

Položaj je torej tak, da stojijo na eni strani vsi tisti, ki držijo oziroma podpirajo današnji režim korupcije in izmozgavanja prečanskih, torej tudi slovenskih krajev, na drugi strani pa stojijo vsi tisti prečani, seveda med njimi tudi vsi tisti slovenski kmetje, ki so se začeli proti korupciji, proti upravni nesposobnosti in proti izmozgavanju naših krajev od strani Beograda odločno upirati.

Ta položaj spoznavajo danes prav dobro slovenski kmetje.

Ali ga pa poznajo tudi slovenski duhovniki? Ali se ne zavedajo, na katero stran se je postavil dr. Korošec z voditelji SLS vred? Mi mislimo, da slovenski duhovniki to vedo — in vendar!

In vendar se ne ganejo! Ne z besedo, še manj pa z dejanjem. Ravno to pa bo njim samim, bo katoliški cerkvi in bo slovenskemu narodu in njegovim koristim silno škodovalo!

Dokler je stala namreč slovenska duhovščina kmetu ob strani in šla ž njim in zastopala tudi kot narodna duhovščina kmečke posvetne koristi, so kmetje rekli: Pošteni gospodje so to in dobri ljudje in tudi vera, ki jo uče, mora biti dobra in prava. Danes pa ljudje vedno globlje čutijo, da duhovščina (oziroma da tista stranka, za katero se duhovniki zavzemajo) ne stoji več na strani slovenskih kmetov, ampak da podpira v Beogradu iz neznanih vzrokov one, ki slovenske kmete mozgajo! Kolikor jasnejše pa ljudje to vidijo in spoznavajo — in mi se bomo potrudili, da bo zadnji kmet to bridko resnico spoznal — da se je postavila SLS vsled najnovjše in nam popolnoma nerazumljive politike dr. Korošca popolnoma na stran zatiralcev slovenskih in prečanskih kmetov sploh, toliko bolj se bo začelo v ljudstvu utrjevati prepričanje: Ne morejo biti pravi zastopniki Kristusovega nauka ljudje, ki so se postavili na stran krivičnih nasilnikov in proti pravičnim zahtevam slovenskih in hrvaških kmetov!

Ali se slovenski duhovniki zavedajo, kaj to pomeni, če se bo to prepričanje med ljudmi utrnilo? Začelo se je že in sedaj je samo stvar duhovščine, da se odloči!

Vprašanje je enostavno: Ali je z narodom — ali pa proti narodu!

Če se gospodje odločijo za belgrajsko izmozgavanje naših kmetov — nam bo prav!

Če se pa odločijo za prečansko fronto, za federativno urejeno državo in za varstvo kulturnih in gospodarskih interesov slovenskega kmečkega naroda — bo pa prav ne samo nam, ampak tudi njim! Odločitev je v njihovih rokah, sedaj pa kakor sami hočejo!

Sebi, katoliški cerkvi in veri in opravičenim zahtevam slovenskih kmetov bi slovenski duhovniki silno koristili, če bi posnemali hrvaško duhovščino, ki se je kot en mož — z malimi izjemami — popolnoma postavila v sedanji veliki politični borbi z Beogradom na stran hrvaškega kmečkega naroda tudi politično. Mi smo prepričani, da ugledu hrvaške duhovščine ta korak ne le da ne bo škodoval, ampak bo silno dvignil

njen ugled, obenem pa tudi spoštovanje do vere. Le poslušajmo, kaj je rekel škof Garić v Banjaluki:

»Borba, ki jo vodi hrvaški narod (proti Beogradu), je usodna in odločna. Ker je ta borba pravična pred Bogom in pred ljudmi, jo bo tudi vzdržal. Na strani hrvaškega (in tudi slovenskega) naroda je Pravica, ki mu daje moralno moč, da ga ne bo zrušila nobena sila. Hrvaški (in tudi slovenski) narod ne zahteva drugega, kakor da bo v tej državi ravnopraven, torej da naj bo gospodar v lastni hiši.«

Tako govori hrvaški katoliški škof, tako govori tudi zagrebški katoliški nadškof, tako govori hrvaški škof v Sarajevu in na strani svojih škofov stoji v taboru hrvaških kmetov — radičevcev! — vsa hrvaška duhovščina.

Kaj pa je pri nas v Sloveniji? Škofje molče — duhovščina molči! A ne samo, da molče, ampak celo odobravajo, da se je postavil dr. Korošec v Beogradu na stran nasilnikov in na stran onih, ki so slovenske žepe že izpraznili do dna!

Slovenski duhovnik, ki si vedno čutil z

narodom, ali ne spoznaš in ne vidiš, kam te vodi slavoohlepnost in pohlep po denarju tistih ljudi, ki so splezali po Tvojem hrbtu in s Tvojo pomočjo navzgor, da sedaj pomagajo beograjskim cencarjem lomiti slovenskemu kmetu vrat? Ali pomni, da ima vrat tudi duhovnik! Tega vratu pa ne bomo lomili mi, ampak tudi tega bo zlomil dr. Korošec, če se mu duhovniki pravočasno ne upro. —lj.

60 milijonov dinarjev

podpore ima pričakovati Slovenija (ljubljska in mariborska oblast) po svojih članih »Ljudske samopomoči« v Mariboru, ko bo štelo društvo 10.000 članov, katero število bo kmalu doseženo. Kdor še torej ni član tega prekornega društva, naj zahteva še danes brezplačno pristopno izjavo.

»Ljudska samopomoč« v Mariboru, Aleksandrova cesta 45.

160-letnica Kmetijske družbe.

V soboto dne 1. septembra je slavila naša Kmetijska družba 160-letnico svoje ustanovitve. Za to imenitno proslavo je priredila družba kmetijsko razstavo na prostoru ljubljanskega velesejma, ki nudi krasen dokaz, kako veliko delo je izvršila od svojega početka in koliko ima ta najvažnejša in največja gospodarska ustanova zaslug za slovenskega kmeta in njegovo kmetijstvo.

Pri otvoritvi kmetijske razstave je izrekel sedanji predsednik Kmetijske družbe tov. Ivo Sancin naslednji govor, v katerem je orisal ves razvoj družbe od njenega početka do danes:

»Kot točasni predsednik Kmetijske družbe za Slovenijo si štejem v posebno čast, da smem v imenu Kmetijske družbe in njenih 17.000 članov - kmetovalcev pozdraviti Vas, odlični gostje, ki ste prihiteli od blizu in od daleč, da dostojno proslavimo 160-letnico naše najstarejše gospodarske organizacije v Sloveniji, organizacije, ki si s pravico prilašča velik del zaslug za uspehe, ki jih ima danes slovenski narod na kulturnem, političnem, posebno pa na gospodarskem polju. Da mi ta samohvala pretirana, razvideli boste, velečeni gostje, iz dejstev, ki jih hočem le na kratko nanizati.

Kmetijska družba se je ustanovila že leta 1767. pod imenom »Društvo poljedelskih in koristnih umetnosti v Ljubljani«. Temu društvu so tedaj pripadali najodličnejši moške kranjske dežele, ki so si nadali nalogo — zboljšati kmetijsko produkcijo in pomagati kmetkemu ljudstvu k napredku in blagostanju.

Prvi društveni predsednik je bil poglavarstveni predsednik baron Josip Brigido, ki je pri ustanovitvi društva označil kot društveno geslo naslednja dva, za tedanje razmere jako značilna izreka, ki sta prišla do veljave šele po letu 1848. ter se glasita: »Med družbeniki ne sme biti nobenega razločka« in »Svobodna mora biti družba v svoji delavnosti«.

To društvo je ustanovilo leta 1769. prvo tehniško šolo, leta 1771. prvo kmetijsko šolo, izvedlo je prekop Grubarjevega kanala za odtok Ljubljane in začelo je osuševati ljubljansko barje.

Društvo je proučilo gospodarske razmere na deželi in sestavilo navodila za zboljšanje istih. Takrat se je vpeljala tudi setev štajerske detelje in lucerne in se je razširila sadi-

tev krompirja, pospeševati se je začelo umno živinorejo ter so se uvedle španske ovce.

Leta 1804. se je društvo preosnovalo v »Poljedelsko društvo deželnih stanov na Kranjskem«.

Društveno delovanje v tej dobi je brezpomembno. Vsled francoskih vojn je izostalo vsako vidnejše delovanje. Pomembnejše vrednosti je edino ustanovitev Botaničnega vrta, katerega je družba po končani svetovni vojni leta 1919. prepustila v last ljubljanski univerzi.

Leta 1814. po odhodu francoskih čet iz Kranjske je društveno delovanje zopet oživelo. Spremenilo je svoja pravila, ki pa so bila potrjena šele leta 1820. In od tedaj se je društvo imenovalo »C. kr. Kmetijska družba kranjska«.

Ob priliki prvega občnega zbora je štelo tedanje društvo 32 pravih in 64 častnih udov. Čudno razmerje, ali za tedanje razmere razumljivo.

Ob občnem zboru, ki se je vršil l. 1821. je začela družba živahnejše delovati, bodisi na kulturnem, bodisi na gospodarskem polju.

Leta 1823. se je ustanovil pri družbi Narodni muzej, ki ga je ta upravljala in zbirala gradivo zanj do leta 1832., ko ga je prevzelo Muzejsko društvo. Družba je v tej dobi kot prva začela obdelovati ljubljansko barje ter ustanovila na njem Karolinsko in Francovo posestvo.

V tem letu je družba kupila tudi Poljansko posestvo v Ljubljani, na katerem je ustanovila prvo drevesnico na Kranjskem in katera obstoja še danes ter je doslej razdelila na sto in stotisoče žlahtnih sadnih drevesec po vsej Sloveniji. V to dobo spadajo tedaj prvi početki umnega sadjarstva, pa obenem tudi prvi početki slovenske kmetijske literature. Izdal se je Kranjski vrtnar in Čebelarček.

Leta 1850. je družba ustanovila Podkovsko šolo in Živinsko bolnico ter je oboje vzdrževala do leta 1919., ko ju je odstopila državni upravi. V tem letu je bila ustanovljena tudi triletna kmetijska šola na Poljanah, ki pa je po nekaj letih prenehala, jo je pa po nekaj letih po družbinem prigovarjanju zopet otvoril tedanji Deželni odbor.

V tej dobi je družba posebno pospeševala: sadjarstvo, čebelarstvo in živinorejo, uvažala je plemenske bike in mrjasce.

Za časa revolucije v letu 1848. je tvorila

družba središče narodnega pokreta v Ljubljani.

Leta 1868. je praznovala družba svojo stoletnico.

Dobo od leta 1842. do 1881. imenujemo Bleiweisovo dobo. Ta doba je najslabša doba našega kulturnega preporoda in tudi probujenja Slovencev. Ta doba je stvorila podlago našemu slovenskemu jeziku in celotnemu našemu kulturnemu razvoju. Središče tega delovanja je bila Kmetijska družba z Bleiweisom in Kmetijske novice so bile njeno glasilo, ki je bilo merodajno v vsem tedanjem javnem življenju.

Po Bleiweisovi smrti je bil slovenski narod narodno probujen, njegovo gospodarsko stanje pa je bilo jako zanemarjeno in slabo. Po Bleiweisovi smrti je prevzel tajniško mesto Kmetijske družbe leta 1884. Gustav Pirc. Kot odličan in vnet Slovenec in kot odličan strokovnjak je kmalu uvidel, da je pri družbi nujno potrebno delovanje osredotočiti predvsem na izvajanje gospodarskega programa, splošno kulturno in politično delovanje pa prepustiti drugim ustanovam. Kmetijske novice so postale več ali manj le političen list slovenskega naroda in niso več odgovarjale prvotnemu namenu. Radi tega je pokojni Pirc ustanovil »Kmetovalca«, ki sedaj izhaja že 45. leto.

Družba je ustanovila tudi žitnico v Ljubljani, v kateri se je hranila pšenica za slabe letine. V okviru družbe se je tedaj ustanovilo tudi Obrtno društvo v Ljubljani. Prvič se je v tej dobi razvila propaganda za uporabo umetnih gnojil. Dolga leta je bil Kmetovalčev urednik pokojni Pirc, pozneje pa inž. Lah in sedaj kmet, svetnik Rohrman.

45 letnikov Kmetovalca znači kos zgodovine Kmetijske družbe zase. Gradivo, ki ga je obdelal Kmetovalec, je ogromno, tisoči in tisoči strokovnih člankov, odgovorov itd. je šlo med narod. Vse kmetijske stroke, kjer se je glasila slovenska govorica, so znatno napredovale. Vsa čast in hvala urednikom in mnogim že mrtvim ter stalnim še živim sodelovalcem.

Pirčeva doba.

Dobo od leta 1884. naprej imenujemo Pirčevo dobo ali dobo kmetijskega preporoda. V tej dobi je prišel kmet do spoznanja, da je on najvažnejši činitelj v gospodarskem življenju vsakega naroda, da je on steber države in da je njegov stan najmanj toliko vreden, kakor ostali stanovi. Vcepiti kmetovalcu ljubezen do grude, vcepiti mu samozavest, da je človek, da je proizveditelj gospodarskih dobrin, da je kmetovalec — Landwirt in ne kmet — Bauer, suženj, to si je nadel Gustav Pirc kot nalogo in je tudi uspel. Kmet je prišel do veljave, ki mu pripada. V družbi, kjer so smeli sedeti le plemenitaši in visokorodni gospodje, sede danes odlični kmetovalci, samozavestni slovenski gospodarji poleg slovenske kmetijske inteligence.

S pisano besedo v Kmetovalcu in s svojimi predavanji med ljudstvom dosegal je pokojni Pirc uspeh za uspehom. Kmetijska družba pa ni nudila kmetu samo pouka, ampak tudi sredstva in pripomočke za izboljšanje njegovega gospodarstva. Razvoj zadružništva v tej dobi, je tudi precejšnja zasluga Kmetijske družbe. Največje zasluge pa ima Kmetijska družba z uvedbo umetnih gnojil. Razmerno porabi Slovenija največ umetnih gnojil v naši državi.

Vsa kmetijska strokovna društva imajo posredno ali neposredno svoj izvor v naši družbi. Iz posameznih oddelkov so nastala razna strokovna društva, kakor: čebelarstvo, ribarstvo, perutninarstvo, sadjarstvo, konjerejsko, vinarsko, mlekarstvo in sirarsko ter lovsko društvo. Ves napredek v kmetijski produkciji je zvezan z družbo tako, da lahko trdimo, da se ima posebno naš kmet zahvaliti za to, kar ima, v veliki meri Kmetijski družbi,

Še ene važne ustanove ne smem pozabiti in ta je Gospodinska šola Kmetijske družbe v Ljubljani s sedežem v Marijanišču. Sto in sto kmetijskih deklet je izšlo iz te šole, ki ima namen izobraževati naša kmetijska dekleta v dobre gospodinje, v dobre pomagalko našemu kmetovalcu, držeč se gesla: Dobra gospodinja podpira hiši tri ogle.

Po preobratu je družba razširila svoje delovanje in delokrog tudi na bivšo Štajersko in izpremenila svoje ime v Kmetijsko družbo za Slovenijo.

Iz ravno nanizanih podatkov ste, velecejnena gospoda, posneli, da deluje Kmetijska družba že 160 let v korist slovenskega kmetovalca, v korist slovenskega naroda in naše države.

Da se 160-letni jubilej primerno proslavi, je družba priredila kmetijsko razstavo v poučnem smislu, obenem pa tudi razstavo pridelkov, da pokaže kako daleč je že napredovalo naše kmetijstvo.

Strokovni poučni oddelek razstave je v paviljonu K ter se deli v kmetijsko in gospodinsko šolstvo, kmetijsko preizkustvo, statistiko, zadružništvo, književnost, semenogojstvo, pridelke, poljedelstvo, travništvo, vinarstvo, hmeljarstvo, gnoj in gnojenje, živinorejo in živinozdravstvo.

Posamezni oddelki razstave so odlično urejeni, tako da tudi zagrebški listi postavljajo našo razstavo drugim za zgled.

To je najlepše priporočilo za njo.

Strah in slaba vest.

Pretekli teden se je mudil v Sloveniji predsednik vlade dr. Korošec. Bil je en dan v Ljubljani in na Bledu, en dan pa v Mariboru in na Pohorju.

Čast predsednika vlade je velika čast. Posebno še pri nas Slovencih, kjer gledajo ljudje že na velikega župana kot na nekega pol-boga. Če bi bil prišel dr. Korošec v Slovenijo kot predsednik vlade pred nekaj leti, ni dvoma, da bi ga bili Slovenci nad vse sijajno sprejemali in pozdravljali.

Pretekli teden pa vsega tega ni bilo. Resnica je, da za dr. Korošev prihod v Slovenijo nihče ni vedel in tudi ne za njegov odhod, razun par njegovih »najzvestejših«. Vedeli so za njegov prihod in odhod samo policaji in detektivi, ki so ga morali varovati — pred kom?

Policaji pač lahko človeka obvarujejo pred napadi hudobnih ali razjarjenih ali pa bedastih ljudi. To je mogoče. Ni pa mogoče, da bi policaji mogli koga obvarovati pred njegovo slabo vestjo!

Dr. Korošca in vesoljno njegovo SLS pa grize slaba vest. Grize jih, ker se zavedajo, da ne delajo prav. Grize jih, ker se zavedajo, da noben pošten slovenski kmet ne more odobravati, da se stranka, ki se imenuje slovenska in katoliška, postavlja na stran tistih, iz katerih vrst je izšel morilec, in na stran tistih, ki slovenske in hrvaške kmete odirajo in mozga-jo do kosti, namesto, da bi jim pomagali. Grize jih slaba vest, ker se zavedajo, da so za skledo leče prodali vse, kar želi in zahteva slovenski narod, samo da lahko vihte policajski pendrek nad svojimi političnimi nasprotniki doma. Oni vedo, da so danes postali to, kar so bili nekdanj grajščinski valpti nad nami: Prilizni in prikupi se gospodarju, liži mu pete in valjaj se pred njim po trebuhu, pa ti bo dal kos mesa in bič v roke, da boš lahko ž njim tepel svojo lastno kri!

Vse to klerikalci dobro vedo in zato jih je sram in zato je dr. Korošca strah, strah pred lastnimi slovenskimi ljudmi. Nič mu ne rečejo ti ljudje, niti besedice ne, ampak z nji-

sije na nočnem nebu in tako tvori celoto.

Slična celota se vidi pri 7 prednostih, katere ima

hovich lic se bere težki očitek: Gospod doktor, zakaj ste nas prodali? Kaj smo Vam naredili, da nam delate tako sramoto?

Teh besed iz onemelih ust in pa teh čudnih pogledov prvi slovenski predsednik ne prenese. Peče ga vest in zato se je — skril val...

Škof Garić o SLS.

Banjaluški škof Garić je izrekel o klerikalni stranki in o politiki dr. Korošca sledečo sodbo:

»Katoliška cerkev stoji visoko nad dnevnopolitično borbo in daleč od vsake strankarske politike. Njeno poslanstvo je v tem, da povsod širi mir, ljubezen in slogo med ljudmi, narodi in strankami. Zato ne dopušča, da bi kaka politična stranka nastopala kot katoliška v tem smislu, kakor da je predstavica katoliške cerkve. Ne pusti, da bi se kaka stranka z njo istovetila. Katoliška cerkev prepušča vernikom toliko svobode, da ne obsoja nobene politične stranke, ki nima v svojem programu kaj izrečnega, kar bi bilo proti veri ali svobodi cerkve. Zato ne dopušča, da se vernikom vsiljuje dolžnost, da morajo vstopiti v gotovo stranko in da bi v kako drugo ne smeli. Cerkev ve zelo dobro, da bi taka katoliška kot politična stranka s kakršnimikoli kompromisi hitro profanirala najsvetejša katoliška načela ter bi tako veri in cerkvi več škodila, nego koristila. Na primer, ako bi v hrvatskem narodu obstajala politična stranka kot katoliška ter sodelovala v sedanji vladi (in iz krila te večine je bil izvršen strašen pokol nad hrvatskimi zastopniki) ter to vlado podpirala in odobraval izjemne ukrepe proti hrvatskemu narodu v borbi za najsve-tejše narodne pravice — kakšne zle posledice bi nastale za katoliško cerkev med Hrvati?! Brez dvoma bi narod osovražil tako cerkev in jo smatral za svojo nasprotnico! To je ono, zakaj cerkev tudi svoji duhovščini priporoča, naj se ne spušča preveč v politične spore, razen, kadar gre za obrambo božjih in cerkvenih pravic. Duhovnik mora biti apostol miru in ljubezni ter mora imeti vedno pred očmi svoj vzvišeni poklic in obenem čvrsto stati na strani svojega naroda.«

Kmetijski praznik na Bledu

8. septembra 1928.

Kmetijski praznik na Bledu 8. septembra 1928.

Na kmetijski praznik na Bledu bodo letos prišli tudi Hrvati v večjih skupinah. Od govornikov pridejo predsedniki kmetijsko-demokratske koalicije g. dr. VI. Maček in Sv. Pribičević, naš voditelj Ivan Pucelj in drugi.

Krajevne organizacije SKS radovljiškega, kranjskega in kamniškega okraja so dolžne priti z vsemi svojimi člani, ostale okrajne organizacije pa morajo poslati čim večje zastopstvo. Sploh se pa pozivajo vsi strankini pristasi, da se kmetijskega praznika v čim večjem številu udeležijo. Letošnji praznik mora biti največji, kar smo jih dosedaj priredili.

Program kmetijskega praznika:

1. Ob 9. uri dop. sv. maša na Bledu.
2. Ob 12. uri zbiranje narodnih noš, konjenikov in raznih skupin iz kmetijskega življenja na okrašenih vozovih pred Blejskim domom.
3. Ob 1. uri odhod povorke z godbo na čelu na prireditveni prostor v Zako.
4. Ob 2. uri popoldne manifestacijsko zborovanje kmetijskega ljudstva.
5. Ob 4. uri pop. velika konjska dirka.

Združene kmetijske podružnice prirede po dirki veliko ljudsko veselico, na kateri bo sodelovalo več godb.

Zveza društev kmetijskih fantov in deklet pa priredi velik srečolov z mnogimi krasnimi dobitki. Širarske zadruge bodo prodajale cel dan v svojih paviljonih razstavljeni bohinjski sir tudi na drobno.

Konjske dirke ob priliki kmetijskega praznika na Bledu dne 8. septembra 1928.

Uprava dirke:

Vodstvo: Frane Zupančič, Rakovnik; Josip Turk, Ljubljana.

Končniki: podpolkovnik I. Zajc, Ljubljana; Josip Brulc, Št. Jernej; inž. Franc Zupančič, Ljubljana.

Starter: Anton Gliha, Krško.

Progovniki: Josip Stupica, Ljubljana; Franc Znidaršič, Leskovec pri Krškem; Josip Stritar, Sv. Križ pri Kostanjevici.

Časovnik: dr. J. Janežič, zdravnik na Bledu; živinozdravnik I. Zarnik, Radovljica; geometer M. Mravlje, Ljubljana; oblastni poslanec J. Bukovec, Ljubljana.

Program dirke:

I. dirka za toplokrvne konje. Vozovi na štirih kolesih 30 m popusta. Tri- in štiriletni konji 40 m popusta. Konji, ki so dobili darila, za vsako darilo 40 m doklade. Daljava 1700 m.

II. Enovprežna za ameriške dirkače. Daljava 2550 m. Doklade in popust razsodi razsodišče po rekordu in pri dirkanju.

III. Za izvoščke s toplokrvnimi konji in vozmi, ki so predpisani za izvoščke. Daljava 1700 metrov.

IV. Enovprežna za mrzlokrvne konje. Daljava 1700 m. Vozovi na štirih kolesih.

V. Dvoprežna. Daljava 1700 m. Konji, ki so dobili darila, za vsako darilo 40 m doklade.

VI. Jahalna galopdirka. Daljava 2550 metrov, brez zaprek in izenačenja teže.

Posebna določila:

1. Vsi dirkači se morajo najkasneje do srede, 5. septembra javiti g. dr. Z. Janežiču na Bledu. Prijava Din 20.—

2. Za drugo dirko je predložiti rodovnik, ki se po dirki vrne.

3. Prijave vsebujejo: a) ime in bivališče posestnika konja; b) popis konja, t. j. starost, spol in barva. Netočne prijave so neveljavne.

4. Zmagovalec se določi po času.

5. V slučaju, da se za eno vrsto dirke prijavijo samo dva ali trije dirkači, se razdeli samo eno ali dve darili.

6. S prijavo se vsakdo podvrže vsakemu izreku vodstva dirke.

7. Za morebitne nesreče na dirkalnem prostoru ne prevzame odbor nikake odgovornosti.

Nagrade določi vodstvo dirke.

* * *

Odhod vlakov iz Ljubljane gl. kolodvor:

iz Ljubljane:	prihod v Lesce:
5-28	7-15
6-50	8-46
8-45 brzi	9-51
11-40	13-29

Odhod z Bleda:

z Bleda-jezero	iz Lesce	prihod v Ljubljano
18-23	19-29	20-58
19-36	20-50	22-14

IZ STRANKE

Občni zbor okrajne org. SKS za okraj Logatec se vrši v nedeljo, dne 23. septembra ob 4. uri pop. pri tov. Remžgarju v Žerovnici. Občnega zbora se udeležijo tudi delegati iz Ljubljane. Prosim vse tovariše, da se občnega zbora v čim večjem številu udeležijo. Posebna vabila se ne bodo razpošiljala. — Odbor.

Krajevna organizacija SKS za občino Sinji vrh je obdržala svojo žalno sejo dne 15. avgusta. Tužna vest, da je moral dati svoje življenje na oltar kmetijske misli in svobode tudi Stefan Radič, je pretresla vse, kar pošteno misli in čuti. Strupena krogla bestijalnih sovražnikov parlamentarcev kleroradikalne zveze mu ni prizanesla. Zadela je njegovo mehko srce, a duh njegov bo večno živ. Slava mu! Tugujočim svojcem naše najiskrenejše sožalje. Naj vedo, da v žalosti niso osamljeni, ampak da tugujejo z njimi milijoni poštenih in pravičnih človečanskih sre. Nato je bila sprejeta sledeča resolucija: 1. Izrekamo popolno zaupanje poslancem KDK in jih pozivamo, da se čvrsto držijo osnovanega načrta v borbi proti beograjskemu hegemonizmu.

2. Smatramo delo okrnjene narodne skupščine za nezakonito ter neupravičeno, da bi sklepal zakone, obvezne za vso državo, osobito da nam naprti nove dolgove na naša izmzgana ledja. To bi smatrali za drugo brezobzirno nasilje. 3. Najhujše obsojamo politiko SLS, ki je nevredna slovenskega imena. Sporočamo našim poslancem, da stojimo čvrsto ob njihovi strani v vsaki priliki in vsakem slučaju. — Za krajevni odbor: Ivan Muhovec, predsednik; I. Špehar, tajnik.

„DEČVA“

Žene in dekleta! Poslužite se naše narodne in poletne noše! Zahtevajte pri vseh trgovcih nagelno dečvino blago, ki se prodaja v prid Jugoslovnski Matici in Dečjemu domu.

Rastlinske zdravilne likerje za želodec

grenke, polgrenke, sladke kakor tudi rum, pelinkovec, kimljovec, slivovko in druge žgane pijače nudi po najnižjih cenah »Gloria«, rastlinska destilacija, Ljubljana, Gosposvet-ska cesta 8. — Pišite po cenik še danes!

MLADINSKI VESTNIK

Podgora pri Dobropolju. V nedeljo, dne 16. t. m. se vrši ob 11. dopoldne ustanovni občni zbor Društva kmetijskih fantov in deklet v gostilni pri Štihu. Vabljeni so vsi kmečki fantje in dekleta iz naše lepe doline, da se sestanka udeležijo.

Zadružni tečaj v Ljubljani.

V Ljubljani se vrši vsako leto zadružni tečaj, ki traja od začetka novembra do Velike noči.

V tečaju se vzgaja voditelje in druge funkcionarje kmečkih zadrug. Poučuje se slovenski jezik, računstvo, lepopisje, gospodarski zemljepis, knjigovodstvo, zadružništvo, nauk o vodstvu zadrug, zadružno, menično in temeljno državno pravo.

V tečaj se sprejema mladeniče, ki so dovršili 16. leto, ljudsko šolo in ki ostanejo doma ter hočejo delovati v domačih zadrugah.

Tečaj je velike važnosti tako za vzgojo zadružnih delavcev kakor za vzgojo naših kmečkih mladeničev v obče, ker jim nudi potrebno izobrazbo, brez katere kmet dandanes ne more več uspešno gospodariti.

Vsled tega daje Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani kmečkim mladeničem, ki ostanejo doma na kmetiji in hočejo delovati v zadrugah, denarne podpore.

Kdor hoče obiskovati šolo, mora prositi za sprejem. Priložiti je treba: krstni ali domovinski list in zadnje šolsko spričevalo. Kdor želi podporo, mora nasloviti prošnjo, opremljeno z zgoraj navedenimi dokumenti in s premoženjskim izkazom ter pismeno obljubo, da bo ostal na kmetiji, na Zvezo slovenskih zadrug v Ljubljani. Prošnjo se mora poslati do konca septembra in je koleka prosta.

Denar naložite

najboljše in najvarnejše
pri domačem z avodu

**KMETSKI
HRANILNI IN POSOJILNI DOM
V LJUBLJANI**

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Tavčarjeva (Sodna) ulica števil. 1.

Obreštuje vloge na knjižice in tekoči račun brez odpovedi po 6%, proti šesttedenski odpovedi po 7% in proti trimesečni odpovedi po 8%.

Stanje vlog Din 20.000.000.—

Jamstvo za vse vloge presega večkratno vrednost vlog.

DOPISI

Iz Št. Vida nad Ljubljano. Tukajšnja Kmetijska podružnica je v zvezi s Kmetijsko gospodarsko zadrugo nameravala prirediti sredi meseca septembra kmetijsko-gospodarski poučni izlet na moderno urejeno veleposlovstvo Ribograd v Zdenčini na Hrvatskem. Naši kmetje bi imeli priliko ogledati si tam obsežno in vzorno sadjarstvo, prašičerejo, perutninarstvo in sloveče ribogojstvo, ki dobavlja vagonске množine najboljših rib. V dosedajšega tega namena sta omenjeni korporaciji s pismeno vlogo prosili Generalno direkcijo državnih železnic v Beogradu za udobnost znižane železniške vožnje, kakršne so deležne razne druge več ali manj važne korporacije. Na veliko začudenje je dobila podružnica neobičajno hitro odgovor, da v »ove svrhe« po poslovniku ni znižana vožnja dovoljena. Zato tem potom obveščamo vse, ki so se za izlet zanimali, da se vsled tega izlet ne more vr-

šiti, ker je celotna vožnja za sedanje slabe razmere neznošna. Konstatiramo, da imajo sokoli in orli po pravilniku zasigurano znižano vožnjo za vse njihove prireditve. Konstatiramo, da navadne razne zgolj zabavne družbe na prošnjo dobijo znižane vožnje. Z ogorčenjem se vprašujemo, zakaj kmetijski posestniki, večletni vseskozi redni davkoplačevalci, nimajo pravice poslužiti se znižane vožnje za izpopolnitev strokovnega znanja za boljše in uspešnejše gospodarstvo in vse to v tako in tolikokrat povdarjeni kmečki državi. Kje leži krivda? Naši klerikalci bi rekli, da v železniški upravi. Mi pa pravimo, da je vzrok protikmečka vlada, kateri na čelu sedi s kmečkimi glasovi izvoljeni največji Slovenec dr. Korošec. Pa se bodo klerikalci izgovarjali, da so bili ti pravilniki že pred njimi sprejeti. Kaj ni bila sveta njihova dolžnost, da jih takoj odpravijo, ko so se dokopali do vladnih jasl in nadomeste z boljšimi, za kmeta pravičnejšimi. Ko je pa bila Slovenska kmečka stranka v vladi, je pa bilo vse drugače. Takrat ne le, da so se za kmetijska poučna potovanja dovoljevale znižane vožnje, temveč je dala država še podporo v take namene, dobro se vedejo, da s tem veliko koristi napredku kmetijstva. Tovariši, povejte to vsem svojim stanovskim sotrpinom, tudi tistim, ki so svoje kroglice oddali dr. Korošču, naj o tem razmišljajo in napravijo svojo sodbo in obsodbo.

Sinji vrh. Krajevna organizacija SKS iz Sinjega vrha nam je poslala poseben dopis, ki se naj bi prečital na Kmetiskem prazniku v Krškem. Ker je ta velika prireditev odpadla radi mučeniške smrti našega voditelja in učitelja St. Radića, priobčujemo dopis v današnji številki »Kmetškega lista«: »Ker članom krajevne organizacije SKS v Sinjem vrhu radi pomanjkanja denarnih sredstev ni mogoče prisostvovati osebno kmetiskemu prazniku, prisostvujemo v duhu in Vas pozdravljamo. Pozdravljamo te iz daljave, ti slovenski kmetijski trpin, ki danes zboruješ in praznuješ spomin Matije Gubca, kateri je na tem polju daroval svoje življenje za naš kmetijski rod. Ž njim vred pa je bila pokopana tudi pravica in svoboda. In še danes se bori slovenski kmet za svobodo in pravico, katero mu teptajo združena cerkvena in posvetna gospoda v Beogradu. Kar nam ni poprej uničila razna plemenitaška gospoda, to nam uničuje sedanji klerikalizem, zlorabljač verska čustva in cerkveno oblast. Danes prelivajo svojo srčno kri kmetijski zastopniki hrvaški, katerim naj bo večna slava. Padli so v borbi za kmetisko svobodo in pravico. S studom se mora obrniti vsak pošten človek od klerikalcev, ki ta nečuvna grozodejstva odobravajo. Slovenski kmetijski pokret, ki ga vodi naša SKS, bo klerikalno sramoto opral in žrtve maščeval. Živela kmečka svoboda, živeli kmečki voditelji! — Poseben naš pozdrav pa velja hrvaškemu narodu, ki prihaja na zgodovinsko Krško polje. Iz vaših vrst je izšel prvi kmetijski vodja Matija Gubec, iz vaših vrst je drugi največji kmetijski voditelj Stjepan Radić. Bolestno čutimo z vami nad izgubo dveh mučnikov, ki sta dala življenje za svoj narod. Stjepanu Radiću pa želimo skorajšnjega ozdravljenja. Končno pozdravljamo tudi še Pribičevića, ki je podprl našo pravično borbo!« — Ivan Muhvič, predsednik krajevne organizacije SKS.

Bučka. Kakor je že poročal »Kmetijski list«, smo kupili na Bučki novo brizgalno, katere pa g. župni upravitelj ni hotel pod nobenim pogojem blagosloviti. G. dekan pa je rekel, da se ne upa, ker se boji zamere pri drugih duhovščini. Brizgalna pa kljub temu, da ni blagoslovljena, prav dobro dela. G. učitelj je dal inicijativo za ustanovitev Prostovolnega gasilskega društva, a radi tega mora sedaj iz Bučke. Farani so prosili za njega, da naj ostane in 11 občinskih odbornikov je prošnjo podpisalo, pa vse nič ne pomaga. G. župni

Tedenski koledar.

9. septembra, nedelja: Gorgonij.
10. septembra, ponedeljek: Nikolaj T.
11. septembra, torek: Prot in Hijacint.
12. septembra, sredo: Ime Marijino.
13. septembra, četrtek: Maternij.
14. septembra, petek: Zvišanje križa.
15. septembra, sobota: Nikomed.

Sejmi.

9. septembra: Lukovica, Bušča vas, Velike Lašče, Turinšče.
10. septembra: Št. Vid pri Stični, Loški potok, Breg pri Ptuj, Puconci.
11. septembra: Šmartno pri Litiji.
12. septembra: Čermošnjice, Loka pri Žusmu.
13. septembra: Dobova.
14. septembra: Žužemberk, Pletrovče, Rogatec, Vitanje, Manc.
15. septembra: Indija, Banja Loka, Osilnica, Zdole.

Valute.

Dati moramo za:

	Din
1 nemško marko	13:56
1 madjar. pengő	9:90
1 švicarski frank	10:95
1 avstrijski šiling	8:02
1 angleški funt	276:16
1 ameriški dolar	56:90
1 francoski frank	2:22
1 češkoslov. krona	1:68
1 italijansko liro	2:98

**Naročajte
»KMETSKI
LIST«!**

upravitelj ga je spravi od nas. Za Radićem smo hoteli, da bi zvonilo, a župni upravitelj se je izrazil, da v tej zadevi ne sprejme nobene deputacije. Kmetisko stranko sovraži kakor belega grila. Smo pri njem popolnoma brezpravi. Kadar pa je treba kaj plačevati, nas pa nič ne loči. Pritožili smo se na škofijski ordinarijat, pa brez uspeha. Ker pa vidimo, da se je dr. Korošec zapisal Srbom z dušo in telesom, smo se tudi takoj odločili, da pristopimo v pravoslavno cerkev. Danes je že pet gospodarjev zahtevalo v župnišču krstne liste v ta namen. Ako g. knezoškof ne zameri dr. Korošču, tudi nam ne more.

Šmartno pri Litiji. Na željo naših starih somišljenikov, nas je obiskal dne 15. julija oblastni poslanec g. Bukovec. Sestanek se je vršil v gostilni pri gostoljubni g. M. Zore v Črnem potoku, kateri izrekamo tem potom najlepšo zahvalo. G. poslanec nam je poročal o gospodarskih in političnih prilikah v oblasti kakor tudi v Narodni skupščini. Dokazal je to posebno grdo stran SLS kako je ona izdala našega kmeta ob priliki sprejetja trgovinske pogodbe z Avstrijo. Po govoru g. poslanca se je v navzočnosti 50 zborovalcev iz-

„Vsi me
imajo radi“

pravi razumna Mica.
„Moški so pazljivi
in mi prinašajo da-
rove, toda eden me
je ugodno iznena-
dil, ker praktično
misli: Prinesel mi
je RADION!“

Varuje perilo!

volil krajevni odbor SKS, nakar se je zaključilo lepo uspelo zborovanje. Dne 29. julija pa se je vršilo v Litiji lepo uspelo zborovanje KDK. Shodu je prisostvovalo ca 300 zborovalcev, na katerem sta poročala narodni poslanec g. I. Pucelj in g. dr. Kramer. Na shodu, katerega je otvoril tov. Grile iz Vač, sta poročala gg. poslanca kaj je bil glavni vzrok, da so padle nedolžne žrtve. Shod se je zaključil z gromovitimi vskliki na KDK in voditelju St. Radiću. — Po zborovanju so se vsi zborovalci podali na postajo, kjer so se z živijo klici poslovili od govornikov. Tudi naš Lebingar se je skrival za vogalom železniškega poslopja. Zelo žalosten je bil! Ni čudno, sedaj menda že vidi kam pripelje človeka napuh, častihlepnost in mrznja do blagostanja naroda. Ker sem povedal celo kroniko zadnjega časa, Vam povem še to, da je bila v nedeljo, dne 12. avgusta odborova seja tukajšnjega krajevnega odbora SKS, katere so se polnoštevilno zbrali vsi odborniki. Na seji se je čital navzočim organizacijski red in program SKS, nakar je bila volitev načelstva. Volilo se je 7 odbornikov, katerih imena nam jamčijo za uspešno delo zares edine prave kmetске

stranke. Ker je bilo iz naše lepe šmarske občine do danes malo slišati, upamo, da se oglašmo sedaj kaj večkrat.

Guštanj. Neiskreno obnašanje socijalističnih voditeljev do delavstva in do politike KDK jim gotovo ne bo prineslo slave, še manj pa uspehov za trpečega delavca. Mesto da bi podprli borbo KDK za poštenje in enakopravnost, katera je tudi za našega delavca eksistenčno potrebna, pa prirejajo shode pod firmo protesta proti klerikalcem, a potem zmerjajo in zabavljajo samo čez KDK. Žalostno je, da socijalistični voditelji tako slabo poznajo dušo slovenskega delavca, a še slabše ščitijo njegove interese. KDK se bo borila ne oziraje se na levo in desno za dobrobit kmeta in delavca.

Iz Savinjske doline. Že skozi tisočletja obstoji sv. katoliška cerkev. Vedno je bila kakor skala močna in niti kruti Dioklecijan je ni mogel omajati. To moč ji je dajala predvsem dobra duhovščina, ki ni nikdar zatajila resničnih katoliških načel. Ako duhovščina živi in tudi v javnosti deluje v smislu teh načel, potem je tudi ljudstvo dobro. Ako se danes duhovni pritožujejo, da vera peša itd., potem naj iščejo vzroka drugje in ne pri ljudstvu. Zakaj istovetijo katoliško cerkev s klerikalno stranko? Zakaj pozivajo duhovniki s prižnic vernike v klerikalno stranko, katera zagovarja morilce, ščiti korupcioniste, podpira nasilnike in izkoriščevalce. Da je to v protinosti z načeli katoliške cerkve, vé vsak kmet in še veliko bolj vedo to duhovniki sami. In vendar nočejo obsoditi politiko klerikalne stranke, ampak jo zagovarjajo. Kako drugače dela hrvaška duhovščina. Če pa slovenska duhovščina zavestno počenja moralen samomor in izpodkopava temelje veri, potem mora vstati slovenski kmet v njeno obrambo. Dolgo sem podpiral tudi jaz SLS, toda po tej poti ji ne morem slediti. — Bivši pristaš SLS.

Sv. Peter pri Mariboru. Tukajšnji »srbskega fašistovskega duha« prenasršeni klerikalci so takoj po krvavem zločinu v Narodni skupščini čutili potrebo, da se znesejo nad vsem, kar se jim količkaj zoperstavi. Tako so v tukajšnji fari zagrešili nečuten zločin terorizma nad nekim mladim fantom, ki si izmed belih vran upa misliti samostojno s svojimi možgani. Ta človek si je drznil javno povedati resnico in izreči sodbo o njihovi prosvetni organizaciji »Orla«. Toda neki gospod je spoznal za potrebno, da kot hlapec gospode, ki je na vladi, ustraši poštenega in samostojno mislečega fanta. Zato smo prisiljeni prositi in posvariti v izobilju živečo gospodo, da naj ne bode pregoreča v izrabljanju nasilnih metod.

Podova pri Račjem. Klerikalni volilci, ki so tudi v naši okolici navdušeno glasovali za svoje kandidate, so z nami in vsemi drugimi že do grla siti klerikalnega gospodarstva. Namerava se izkopati na obeh straneh ceste, ki vodi skozi našo vas, globoke jarke, tako, da si bo moral vsak posestnik, ki mu vodi cesta tik pred hišo, napraviti poseben most na lastne stroške, samo zato, da bo mogel z vozom na dvorišče. Smatramo, da bi bilo mnogo bolj umestno, ko bi se denar, ki ga pridelamo davkoplačevalci s težkimi žulji in ki ga okrajni zastop po našem mnenju docela po nepotrebnem troši za izkopavanje teh jarkev, uporabil za navažanje gramoza na cesto. Za par let ne bo itak nobenega sledu sedanjega dela. Na tak način gospodarji okrajni zastop z denarjem, ki ga vleče iz naših praznih žepov potom velikih okrajnih doklad. Ali ne bi bilo bolj umestno, ko bi se slavni okrajni zastop lotil popraviljanja cest tam, odkoder prihajajo že več let prošnje za taka popravila? Podovčani nismo okrajnemu zastopu za nameravano dobroto, ki nam jo hoče nakloniti, prav nič hvaležni. Naši volilci, ki so zadnjič pripomogli takim ljudem priti na površje, bodo pa ob času prihodnjih volitev nekoliko bolj premislili, koga bodo volili.

Guštanj. Poročila sta se tukaj g. Zega Joško, učitelj v Guštanju, in Kert Lizika, učiteljica v Tolstem vrhu. Mlademu naprednemu paru želimo obilo sreče in božjega blagoslova na potovanju skozi ta vesoljni svet. Bog vaju živi!

Listnica uredništva.

Sv. Jur ob Ščavnici radi tiskovnega zakona ne moremo priobčiti.

ZATO

da boste sveži in zdravi, kupujte prvovrsten pridatek h kavi ter zahtevajte povsod

KOLINSKO CIKORIJO

ki daje kavi fin okus, barvo in izdatnost. Pri nakupu pazite, da dobite samo prave takšnele zavitke:

NOVICE.

Slike Štefana Radića, velikost 30×40 cm, se dobijo pri upravi »Kmetkega lista« po ceni Din 30.— s poštnino vred. Denar je treba poslati naprej.

Tomo Popović in Lune Jovanović aretirana. Znana dva poslanca, ki sta grozila v parlamentu z ubojem, sta bila v ponedeljek, 3. t. m. aretirana kot kompanjona morilca Puniše Radića. Radikalni poslanec Tomo Popović se je mudil ob priliki letošnjega velesejma pred umorom v parlamentu v Ljubljani in so ga z vso svečanostjo sprejeli na ljubljanskem kolodvoru g. dr. Natlačen, oblastni predsednik, kaplan in tajnik SLS gosp. Gabrovšek in drugi. Z Bleda pa so poslali brzojavko dr. Korošcu v spomin obletnice blejskega pakta.

Dr. Korošec boben. Klerikalci trde, da plačujemo Slovenci pod klerikalno vladno manj davka. Te dni so pa izšli uradni podatki, ki postavljajo klerikalce na grdo in ostudno laž. Iz podatkov je razvidno, da je Srbija plačala delavskega davka samo 2 milijona 233.000 dinarjev, a Slovenija, ki je štirikrat manjša, pa 11.899.000 dinarjev (skoraj 12 milijonov). Kdor ima oči, naj prebere in kdor ima pamet, naj presodi.

Dr. Korošec »zasluge«. Preteklo nedeljo so morali na 14dnevne orožne vaje stari kmečki gospodarji do 50 let. Iz najtežjega in najnujnejšega poljskega dela so bili iztrgani. V jeseni, ko se morajo pospravljati kmetijski pridelki. Strašne so bile besede starih gospodarjev, huda je bila obsodba teh mož nad malomarnostjo SLS, ki nosi vso odgovornost za upravo države. Mi se pa temu nič ne čudimo. SLS je bila protikrimska in bo tudi ostala. Samo kmetje naj se spametujejo.

Kakšno je Koroščevo vladanje. Hrvatski katoliški župnik Rapljenović je označil v svojem članku, ki je izšel v »Narodnem Valu« v št. 204a, Koroščevo »vladanje« kot najbolj krvavo in nemoralno (nepošteno), ki povišuje v nebesa najbolj smrdljivi zločin, kar jih pomni zgodovina. Tako katoliški župnik — o Korošcu-duhovniku.

Najbolj obsovažen človek na Hrvaškem — dr. Korošec. Kot trgovski potnik sem prepotoval zadnji mesec skoro vso Hrvatsko in tudi del Bosne v poslovnih zadevah. O politični zavednosti hrvatskega seljaka ne bom govoril, ker je tako na visoki stopnji, da se Slovenci z njim ne moremo primerjati. Najbolj mi je padlo v oči in me obenem tudi kot Slovenca silno prizadelo, da vsak Hrvat, kamorkoli sem prišel in s komurkoli sem govoril, sovraži dr. Korošca iz dna svoje razžaloščene duše. Dr. Korošcu pripisujejo vse krvavo preganjanje Hrvatov in smrt največjih njihovih sinov. Zaradi Korošca pa prezirajo vse Slovence. Toliko škode na ugledu in imenu Slovencev še ni nikdo storil odkar traja Slovenski narod, kakor dr. Korošec. Ponosen sem bil, da sem se lahko izkazal pri Hrvatih z legitimacijo SKS in pristaša posl. Puclja, ki ga na Hrvaškem dobro poznajo in visoko cenijo. Le v tem svojstvu sem bil povsod dobrohotno sprejet. Vsem pa povem, da Hrvati popovce (klerikalce) težje gledajo kakor ščurke in da zahteva ugled, ponos in korist Slovencev, da se te sramote že enkrat rešijo. — A. R.

Za Slovenijo — Banat. Te dni so pričele davkarije tudi v Banatu neusmiljeno izterjati davke na podlagi znane ministrske okrožnice. Banatski Srbi, ki so bili do sedaj v radikalni stranki, so vsi izstopili iz nje in se priključili kmetko-demokratski koaliciji, ki se bori za enakopravnost prečanov.

Požar v Seljaškem domu v Zagrebu podtaknjen. Sodna komisija, ki je vodila preiskavo kako je nastal požar v Seljaškem domu v Zagrebu, je ugotovila, da je bil ogenj podtaknjen. Mislimo si sedaj lahko v kakšni družbi se nahaja SLS. Morilci in požigalci, to je njihova družba. Ali se bo našel še kak duhovnik, ki bo agitiral za SLS, češ da je ta stranka katoliška in krščanska? Ali bo še Srce Jezusovo sedelo v klerikalni skrinjici?

V Tržišču je preminul gospod Stanko Prijatelj, posestnik in solastnik tvrde Fr. Prijatelj v Tržišču. Bil je zaveden narodnjak in splošno priljubljen. Bodi mu lahka zemlja!

Cerkvena tatvina v cerkvi sv. Trojice v Tržišču na Dolenjskem. V noči od 29. na 30. avgusta so neznani zlikovci udrli v cerkev in pokradli iz tabernakelja 2 keliha, 2 ciborija in 1 monštranco. Pred kakimi 4 leti so tudi neki zlikovci, menda ravno ti, pokradli v tej cerkvi 1 kelih, 1 ciborij in 1 monštranco.

Novi konjski sejmi v Grosupljem. Z dovoljenjem oblasti se razširita sejma dne 29. septembra in 25. aprila v Grosupljem poleg goveje živine tudi na konje.

Silen gozdni požar v Bosni. V šumi Krnja Jela je nastal pred par dnevi požar, ki se je radi močnega vetra silno razširil tako, da je do sedaj zgorelo preko 11 km² gozda. Zandarmerija in vojska pomagata gasiti, toda popolnoma še niso mogli omejiti požara.

Težka nesreča francoskega ministra. — Francoski minister Bokanowski se je hotel z aeroplanom prepeljati iz mesta Toula v Clermont Ferrand. Komaj pa se je letalo dvignilo par sto metrov, je že z vso silo priletelo na zemljo, pri čemur se je vnel bencin in motor eksplodiral. Z ministrom vred so ostali na mestu mrtvi še trije odlični potniki.

Nov način pranja. Perilo se namoči nekoliko ur ali splošno čez noč v vodi. Zjutraj se kuha pol ure v raztopini RADIONA. Na ta način se spremeni mučno pranje perila v zabavo.

Zločin eiganov. V Srbiji je tolpa ciganov pred štirimi leti ukradla mladega kmetskega dečka in ga grdo pohabila in oslepela. S takim revežem je hodila po vaseh stara ciganka in prosila milodarov. Ljudje so se reveža usmili, ker je ciganka zatrjevala, da je pohabljenec od rojstva tak. Deček je pa v neki vasi izjavil, da so ga cigani ukradli in pohabili. Ljudje so takoj obvestili orožnike, ki so okrutno cigansko tolpo aretirali.

Eden, kakor drugi. Z velikimi svečanostmi je prevzel general Čang-Si-Ci-Jan, sin umrlega generala Čang-Co-Lina diktaturo nad Madžurijo. Južnokitajskemu generalu Čang-Kaj-Seku je poslal brzojavko, v kateri mu ponuja sklenitev miru.

Kužna mrzlica na Grškem. Letošnja velika vročina je povzročila na Grškem silno nevarno bolezen, na kateri je obbolelo več stotisoč ljudi. Smrtnih slučajev pa je od 20 do 30 odstotkov. Na dan zboli 200 do 300 ljudi, a umrje jih 15 do 20. Država je trpela vsled te bolezni velikansko škodo. Železnico komaj drže v obratu, večino uradov pa so morali zapreti.

Aretirani milijonar. Nemške oblasti so zaprle največjega nemškega fabrikanta in milijonarja Hugo Stinnesa radi tega, ker je podpiral neke premetene goljufe, ki so ponarejali listine obveznic vojnega posojila in tako ogrožali državo za težke milijone.

Ladja brez posadke. Nemška vojna mornarica je dobila pretekle dni posebno ladjo brez posadke. Ladjo se upravlja in vodi brezžičnim putem z druge ladje. Natančno sledi ukazom in povelju, giblje se sem in tja, obdaja z meglo itd. Ladja bo brezdvomno v služaju pomorske vojne igrala veliko vlogo. Za sedaj služi vojni mornarici kot cilj pri pomorskih vajah.

Večni mir podpisan. Pretekli teden so podpisale velevlasti v Parizu takozvani Kelloggov protivojni pakt. Kellog je ameriški zunanji minister, ki je izdelal posebno pogodbo, v kateri se obvezujejo vse države podpisnice, da se vojna izloči kot sredstvo narodnih sporov. Francoski zunanji minister Briand je predlog nekoliko spremenil in nato povabil vse velevlasti, da ga podpišejo. Pretekli teden se je ta važen dogodek izvršil. Na podpis so povabljene tudi vse druge države.

Zakon o posesti in nošenju orožja. V Zbirki zakonov, ki jo izdaja Tiskovna zadruga, so v XXIII. snopiču izšli sledeči zakoni: **Zakon o posesti in nošenju orožja**, **Zakon o srednji upravi za mere in dragocene kovine**, o kontrolah mer in dragocenih kovin in o kontrolah sodov, **Zakon o merah**, njih rabi v javnem prometu in nadzorstvu nad njimi in **Zakon o kontroliranju čistine izdelkov iz zlata, srebra in platine.** — Cena Din 15.—.

Zahvala.

Podpisani se zahvaljujem tem potom podpornemu društvu »Ljudska samopomoč« v Mariboru najiskrenejše za takoj izplačano znatno podporo iz vseh treh oddelkov po mojem rajnem tustu Antonu Hernachu in priporočam to prekristno in človekoljubno društvo vsakomur v takojšnji pristop.

Sv. Jurij ob Pesnici, dne 25. avgusta 1928.

MARKO DVORŠAK, posestnik.

Zdravljenje raka in sorodnih bolezni.

Kljub vsem naporom zdravnikov, da bi iznašli sredstvo, s katerim bi uspešno pobijali te najhujše bolezni današnjega časa, so veljale te bolezni do danes za neozdravljive. Zdravnikom se je včasih posrečilo, da so — navadno s pomočjo operacije — zaustavili

razvoj bolezni in morda tudi bolezensko stanje zboljšali, a vse to je bilo le začasno. Kaj kmalu se je bolezen ponovila v še hujši obliki in bolnik je bil neizbežno obsojen na strašno smrt. Ni nobeno čudo, če se je ves svet zlasti v zadnjih desetletjih pokazal pripravljenega doprinesti še tako velike žrtve, samo da reši človeštvo teh groznih bolezni. Razpisane so ogromne nagrade, ki jih dobi tisti, kdor iznajde pravo zdravilo; po vseh kulturnih državah so se ustanovila posebna društva za proučevanje raka itd., a kakor rečeno, do danes brez uspeha.

V teku zadnjega leta pa so se naenkrat pojavile vesti, da v Celju živeči strokovni učitelj g. Alojz Poljšak baje s popolnim uspehom zdravi te strašne bolezni (lupus, ekcem, psoriasis, rak, kostno tuberkulozo). V začetku se tem vestem ni posvečalo mnogo resne pozornosti, ker se je zdelo človeku pač težko verjetno, da si mogoče, da bi dal človeštvu toli zaželeno zdravilo baš človek, ki ni po poklicu zdravnik, in ki je bil do zadnjega med širšimi sloji nepoznan. Kmalu pa so sledila točnejša pojasnila, časopisi so priobčili nekaj slik bolnikov pred in po zdravljenju, čitali smo potrdila nekaterih zdravnikov, da so razni bolniki, ki jih je g. Poljšak ozdravil, res bili bolni na teh bolezni, dalje izjave in potrdila, da so ti bolniki že iskali pomoči pri raznih zdravnikih in bolnicah pri nas in drugod, a vse brez uspeha, da so bile te bolezni stare do 30 let itd.

Na drugi strani pa so podvzeli naši gg. zdravniki odločno borbo proti g. Poljšaku, ga tožili radi »mazaštva« (tožbo je državno pravdnništvo zavrnilo), tožili so celo one gg. zdravnike, ki so mu šli na roko, izposlovali so pri upravnih oblastvih, da se mu je uradoma prepovedalo zdravljenje, pa čeprav je g. Poljšak zdravil brezplačno itd. Toda baš ta

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d. dobavlja

SUPERFOSFAT

in druga umetna gnojila vseh vrst.

Prometna banka d. d.

Ljubljana

Stritarjeva ulica št. 2

(vogal Pred Škofijo 1, nasproti magistrata)

Telefon št. 2149, 2968
Pošt. ček. rač. 13.853

Žiro-račun
pri Narodni banki

Nakup in prodaja valut in deviz. Sprejemanje vlog na tekoči račun in hranilne knjižice, vnovčevanje čekov in menic. Izdaja uverenj, garancijskih in kreditnih pisem, podeljevanje kreditov in izvrševanje vseh bančnih poslov po najkulantnejših pogojih.

časopisna gonja je rodila v javnem mnenju odpor širokih ljudskih mas proti takemu početju zdravnikov. Sledil je preokret: Zdravniki so ponudili g. Poljšaku več bolnic in sanatorijev, kjer naj pod njihovim nadzorstvom dokaže uspešnost svojih zdravil. Nasprotniki g. Poljšaka so bili namreč prepričani, da se g. Poljšak temu pozivu ne bo odzval. Toda

zgodilo se je nasprotno: g. Poljšak je vabilo sprejel, se odločil za prvo javno mu stavljeno ponudbo — bolnico v Mariboru (že prej je dobil več ponudb privatnih sanatorijev, večinoma iz drugih držav) in zdravi že od 1. t. m. v mariborski bolnici pod nadzorstvom posebne zdravniške komisije, ki mu je dodelila 26 prav težkih slučajev raka in še nekaj drugih.

O končnem uspehu bomo še poročali.

Če se izkaže Poljšakovo zdravilo kot uspešno, se bo naš slovenski narod postavil v prvo vrsto kulturnih narodov in g. Poljšak bo postal eden največjih dobrotnikov trpečega človeštva.

Dal Bog, da bi se to naše upanje uresničilo!

Najboljši in najtrpežnejši
ŠIVALNI STROJI in KOLESA so:
„Gritzner“ in „Adler“
za dom, obrt in industrijo, v raznih opremljenih. — Istotam švicarski pletilni stroji „Dubied“, Pisalni stroji „Urania“.
Ugodni plačilni pogoji. Večletna garancija.
Tovarniška zaloga:
Josip Petelinc, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

„ILOVAC“
Tvornica glinastih strešnikov in opeke
FRÖHLICH & BICHLER
Karlovac.
Dnevna produkcija 100.000 komadov strešnikov in opeke. Proizvajanje vseh vrst opeke in strešnikov ter vseh glinastih predmetov. — Posebno se priporočajo falcevani in dvakrat falcevani strešniki v dovršeni obliki ter po zelo ugodnih cenah. Dobavijo se franco na vsako postajo. — Glavno zastopstvo za Slovenijo:
„Ekonom“, Ljubljana, Kolodvorska 7

Pri vsakem dobro pripravljenem obedu naj bodo na mizi tudi testenine

la portland-cement
v papirnatih in juta-vrečah
vedno v zalogi najceneje pri

„EKONOM“

Osred. gosp. zadruga
Ljubljana

Kolodvorska ulica 7

**PROMETNI ZAVOD
ZA PREMOG D. D.
LJUBLJANA**

prodaja po najugodnejših cenah in
samo na debelo:

Premog, domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe.
Kovaški premog vseh vrst.
Koks, livarniški, plavžarski in plinski.
Briketi.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
Miklošičeva cesta 15/I.

Lanišče

laneno slamo

kupuje vsako množino po zelo visokih cenah

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani.

Svoji k svojim!

Kadar kupujete v mestu svoje potreščine, podpirajte v prvi vrsti trgovce, ki v našem listu nudijo svoje blago.

PERI — SA — BENZIT!

Pogovor dveh gospodinj!

„Kaj delaš da imaš sedaj vedno tako bleščeče-belo perilo?“

„O, to ni nikakoršna tajnost!

Vporabljam **BENZIT-NADMILO**, katero razkroji nesnago in maščobo bolje, kakor vsako drugo milo ali belilo. Pri uporabi **BENZIT-NADMILA** je kuhanje belega perila nepotrebno, ker zadostuje popolnoma tudi vroča voda, **BENZIT-NADMILO** čisti celo v mrzli vodi! In kako prijeten, osvežujoč vonj ima moje perilo, kadar operem isto z **BENZIT-NADMILOM**! Nobeno pralno sredstvo je v stanju, tekmovali z **BENZIT-NADMILOM**, nobeno ne daje perilu tako bleščeč sijaj in prijetni vonj!

Pranje z **BENZIT-NADMILOM** je tudi cenejše! Pri pranju z **BENZIT-NADMILOM**

porabi se istega polovice manj kakor drugega mila.

Dobiva se v vseh drogerijah in trgovinah kolonialnega blaga po ceni od Din. 5.— za komad

Benzit-Nadmiло

TVORNICI ZLATOROG
MARIBOR

PERI — SA — BENZIT!